

BÁCSMEGYEI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

XIII. Leó.

Két évvel ezelőtt jelent meg egy monumentalis munka francia nyelven XIII. Leó pápának családjáról és XIII. Leó pápáról magáról. A mű forrásai a Pecci család levéltára és a vatikáni levéltár volt.

Ennek a műnek egy része ezt a címet viseli: Egy anya gyónása. Ebben a részben kedves jelenet van megírva a Pecci család életéből. A kis Pecci, a mostani pápa, gyenge testalkatu fiúcska volt. Emiatt egy alkalommal az édes apa így évelődött az édes anyával:

— Ebből a fiúból soha sem lesz katoná.

Erre az édes anyja mosolyogva jegyezte meg:

— Majd nevelünk belőle pápát.

És a gondviselés a szerető anya szavainak megvalósítását segítette úgy, hogy még az évelődő édes apának se legyen mindenben igaza.

A kis Pecciből csakugyan pápa lett. Egyike a legnagyobb pápáknak. De katoná is lett belőle: az egyház legnagyobb küzdő katonája, a ki egyházának ügyét Krisztus szellemének megfelelően diadalra bírta és tudta juttatni.

Győzött mindenütt, még Franciaországban is, a hol a kongregációk száműzetése a XIII. Leó pápa által folytatott harc győzelmének megczáfolhatatlan bizonyítéka. Tények hirdetik mindenütt diadalát. A halála után elhangzott dicsőnekek, bár millió ajkak zengik is, alig hallható hangok ahhoz a magasztaláshoz képest, melyet tetteiben látunk, hallunk, érezünk. És mindezen diadalát igazán Krisztusi szellemének köszönheti csupán. És mindezen diadalából tanulhatnak nemcsak egyházának harcias szolgái, hanem tanulhatnak a népek kormányzásával megbízott profán uralkodók is.

XIII. Leó pápa a legnagyobb társadalmi politikus volt. Nálánál senki sem tanulmányozta alaposabban társadalmunk azon bajait, melyek magát a társadalmi rendet fenyegették meg bomlasztással, s

melyek az ember kettős élete, az anyagi és szellemi élet közötti összhangot meg bomlasztották s így mintegy előkészítették a társadalmi rend ellen vezetendő rettenetes háborukat.

Éppen ezért minden törekvése oda irányult, hogy ezen megzavart összhangot állítsa helyre. Bulláival nem csak buzdított, hanem meg is mutatta az utat, melyen haladni kell, meg mutatta az eszközöket, melyekkel harcolni kell, hogy a meg bomlasztott összhang visszaállítható legyen.

Es mindezen ténykedésében nem helyezkedett exkluzív alapra. Ő az emberiség betegségét akarta meggyógyítani. Mindezt pedig nem kívánt meghunyászkodó meghodolást, hanem csak elismerést, nem személye iránt, hanem a kereszténység megalapítója, a halhatatlan, az örök Krisztus iránt. Annyit óhajtott csak, hogy az általa inangurált módszert nevezzék katolikusnak. Ezért az egész társadalomnak rendelkezésére bocsátotta.

Az ő uralkodása alatt létesültek az anyagi életet biztosító és csupán az önszegély elvén alapuló egyesülések, melyeknek erősödésével a szellemekben is bátorságot öntött. Az ő uralkodása alatt vett a katolicizmus politikája alapítójának szellemében méltóbb irányt. A szocializmust, Krisztus példájának engedelmeskedve, ő vette be a katolicizmus világi politikájába, amelyet, tudni illik a világi, az egész ugynevezett profán politikát csak annyiban tartotta szükségesnek, amennyiben ez a társadalmi életnek ma még nélkülözhetetlen kiegészítő részét képezi, de soha sem engedte meg még a személyének sem, hogy e profán politika által a szociológusnak politikája háttérbe szoritassék. Az anyagi hatalom eszméje nála soha sem volt első rangú fontosságú kérdés. Ezt ő soha sem tekintette egyébnek, mint a társadalom anyagi rendje fölötti felügyeletnek. Neki nem volt aczél kardja, csak szellemének csodás erejével, szívének lángoló szeretetével küzdött és győzött mindenütt.

Ezen politikája tette őt halhatatlanná. Ez a politikája az, melyet örökségül ha-

gyott nem csak utódjának, hanem a világ minden uralkodójának.

Ebből az örökségből tanulhatnák meg az uralkodók, hogy nem ő érettük van a hatalom, hanem ők csak eszközei a hatalomnak, s mindannyiszor égbe kiáltó bünt követnek el, valahányszor még a hatalmat is maguk alá akarják nyűgözni, hogy így dözölhessenek a népek fölött.

XIII. Leó pápa uralkodása iskolája lehetne az uralkodóknak. És ezért teljesítette oly magasztosan hivatását, mint kivüle kevés elődje.

Legfényesebb bizonyítéka ennek a katolikus egyház kebelén kívül élő uralkodóknak elismerése, melylyel nem egyszer adóztak neki, a pápának, a pápai trón számolyánál.

Ezért XIII. Leó pápa halála nem csak a katolicizmusnak vesztesége, hanem vesztesége az egész emberiségnek. Aki ebből a szempontból méltatja majd a történelem lapjain a Krisztusban megboldogult XIII. Leó pápát, az fogja egyedül igazságosan méltatni.

— **Apponyi beszéde.** Mikor ma az ülés folyamán megkérdezték Apponyit, hogy már most mint lesz beszédével, az elnök így felelt:

— Az egész dolog csak annyiban változott, hogy holnap beszólek. De szeretném, ha az ülés elején felszólalhatnék, mint ahogy az ülés elején akartam beszélni ma is. Örömmel látom, hogy ma oly sokan jöttetek el, remélem, holnap is úgy lesz.

Apponyi Albert.

— Politikai levelezőnkől. —

Budapest, július 21.

Holnapra várják Apponyi Albert gróf felszólalását.

Ha biztosra válik a felszólalás, akkor aligha kell határozatképtelenség miatt az ülés megnyitását elhalasztani mint hétfőn.

Akik a nemzeti ügy szükségképeni győzedelmét elkerülhetetlennek tartják, meg vannak győződve arról, hogy Apponyi felszólalása e győzedelmet meg is fogja hozni és pedig szükségképeni kormányválsággal. Mert ámbár lehetséges, nehéz elhinni azt, hogy Héderváry engedményeket hozva is megmaradhasson akkor, mikor Széll Kálmánnak

még ígéretek megtételét sem engedték meg. Lehet, hogy a korona bizalmát jelentő engedmények a miniszterelnököt is megkedveltették, a korona iránti hálából, de az tény, hogy ezt Széll Kálmán meg nem érdemelt elítélésének tekintették, s a mostani többség alkotó elemei között az ellentétek még jobban kiélesednének.

Ebben az esetben azután a ház feloszlatása elkerülhetetlen lenne. Ezen esetben a választások eredménye kétségtelen. Khuen Héderváry csak nagyon kis többségre tenné szert. Ez ma az általánosan uralkodó nézet.

A nyílt szakadás.

Ha azonban Apponyi Albert gróf beszédének véletlenül az ellenkező hatása lenne, s a miniszterelnök erőszakra határozná el magát, úgy a mérvadó politikai körökben elkerülhetetlennek tartják a szakadást a többség ellentétes alkotóelemei között.

Ezért nem voltak képesek eddig a tervezett pártközi konferenciának annyi hívet toborozni, hogy azt meg is lehessen tartani. Ma Apponyitól várja mindenki a döntő szót. Az ellenzék úgy hiszi, hogy ha Apponyi a nemzeti követelmények mellett száll sikkra, akkor minden pártközi konferencia fölösleges.

Tudják azt nagyon jól, hogy Apponyi nem fog beszédében hadat üzeni Khuen Hédervárynak, s míg az ellenzék is meg van győződve arról, hogy Apponyi békés politikájával kerülni fogja azt, hogy őket a további harcra egész nyíltan buzdítsa, de igazmondásában feltétlenül hisznek. Ez az igazmondás pedig feltétlenül kell, hogy fordulatot idézzon elő a válságban.

Az akció.

Ennek az első ténye a Ház feloszlatása volna és azon főispánok felmentése, akik nem fogadnak el a törvényszerint rájuk ruházható rendkívüli hatalmat abban az esetben, ha a központi választmányok a választásokra vonatkozó belügyminiszeri rendeletet végrehajtani vonakodnának.

A kibontakozás.

Egy másik hírforrás szerint, mely a miniszterelnökhöz nagyon közel áll, Khuen-Héderváry minden találgatásra, csak azért nem felel, mert biztosan tudja, hogy augusztus elején az ügyek teljesen rendben lesznek, s ezt ki is jelentette a szabadelvű klubban.

Apponyi Albert felszólalása után a miniszterelnök is beszélni fog, s kijelenti, hogy az Apponyi által körülírt kívánalmak feltétlenül teljesíthetők. *Garantálni fogja az 1867. XII. törvényzikk teljesítését, a magyar tiszteknek a magyar ezredékhez beosztását, a magyar nyelvet a belső szolgálatban és a hadi jelvények rendezését.*

A tüzer laktanya.

A tüzerügyi laktanya ügyében működő vegyes bizottság ma már hajnalban megkezdte munkáját. Ma már a helyszínén tekintették meg a tanács által felajánlott telket és pedig abban a sorban, amint a tanács az ajánlatokat megtette. Először tehát a Halasi-ut végén azután a Zombori-ut végén, majd a Szegedi-uton időztek, ahol a honvédszár laktanyán tul ajánlották föl a telket. Ezen telek megsejmlélése után a vegyes bizottság visszajött a városba, s itt Biró Károly elnökle alatt folytatta tanácskozásait

* * *
Este felé ért véget a zárt ülés, amikor az eddigi megállapodások eredményét is megtudhattuk.

Az először a Halasi-ut végén, a régi baromvásár téren megtekintett helyet a katonaság nem fogadta el, mert kis terjedelmű és közel fekszik a temetőhöz.

Ezután a kálvária mellett elterjedő telket tekintette meg a vegyes bizottság. Ez a telek kicsi és 35 telket kellene kisajátítani, hogy a szükséges nagyságra egészítették ki a város tulajdonát képező telek. Ez a városnak nagy költségébe kerülne, s így azt a helyet a bizottságnak a várost képviselő tagjai nem óhajtották.

A szegedi-ut mentén a Hartmann-féle teleptől befelé eső rész kedvezőtlen formaságánál fogva nem alkalmas és így nem maradt más hely csak az új huszárlaktanyán tul Palics felé eső terület, melynek nagy előnye az, hogy a város tulajdonát képezi. Ezt a területet a katonai tagok is elfogadták.

A közös megállapodás eredményét végleges döntés végett most már a hadügyminiszerium elé terjesztik.

* * *

Ezután a bizottság a térszükségletet és a tiszti, és legénységi létszámot állapította meg.

Jön eszerint Szabadkára *negyven tüzértiszt, százhusz altiszt és ötszázhusz közember. Lesz 36 ágyu és 220 ló.*

* * *

Ennek megállapítása után az általános tervek kidolgozásához látott a bizottság, mely néhány nap múlva el is készül.

Országgyűlés.

Apponyi öt percczel háromnegyed tizenegy előtt foglalja el az elnöki széket. A terem hamarosan megtelik. Ma bizony megvan a kellő határozatképesség.

A pápa emléke.

Apponyi elnök mindenekelőtt az irományokat terjesztette elő.

— Történeti jelentőségű gyászbeszédet kell a t. Háznak bejelentenem — szól azután az elnök és meleg hangon emlékezik meg arról a veszteségről, melyet XIII. Leó elhunytával az egész világ katolikus hívőit érte. A katolikus egyház gyásza nemcsak formászerű, de mélyen átértett és igaz. A pápa hosszas szenvedése alatt szinte teljesen elmosódott az a különbség, mely a más-más hitűek közt uralkodik. Az egész művelt világ részvétellel fordult a beteg ágya felé és az egész művelt világ gyászolja XIII. Leót.

Hosszasan emlékezett meg azután az elnök az elhunyt pápa nagy tulajdonságairól, arról a működéséről, melyet az egyház a béke érdekében fejtett ki.

— Ime, egy ember!

Innen van, hogy az egész művelt világ gyászol. Csak az ilyen emberekben gyönyörködik az ember lelke teljesen.

Indítványozza azután, hogy a Ház jegyzőkönyvében adjon kifejezést részvétének, amit a Ház általános helyesléssel fogadott.

— Ezek után az ülést tíz percre felfüggesztem! — fejezi be Apponyi szavait.

A napirend.

Bejelenti Apponyi szünet után, hogy azt az összeférhetlenségi bejelentést, melyet Sándor Pál önönmaga ellen tett, július 30. délután 5 órakor tárgyalja az összeférhetlenségi bizottság.

Bemutatja ezután a névsorát azoknak a képviselőknek, akik a névsor alkalmával tegnap távol voltak. Kérdi alkalmazni kívánja-e a Ház a házszabályok rendelkezéseit? Ő a maga részéről azt indítványozza, hogy

nózzanak el a házszabályok rendelkezéseinek alkalmazásától.

Természetes, hogy az egész Ház viharosan — helyesel.

Azután Nessi Pál emel szót és beszélvén a kormány pogramjáról kifejezi bizalmatlanságát a miniszterelnök iránt.

Ha maga marad, akkor is küzdeni fog, míg a nemzet követelései valóra nem válnak. A kibontakozásra nincs más mód, minthogy a miniszterelnök menjen el Ischlbe és mondja el, hogy a magyar képviselőházban van 80 elszánt ember, aki el van tőkélve, hogy addig folytatja a küzdelmet, míg a nemzet vívmányokat nem kap.

Nessi Pál ki akarja beszélni az ülést.

A pápa halálához.

A pápa haláláról szóló orvosi bizonylatot, melyet dr. Lapponi állított ki, Colonne herceg polgármesternek, a pápai majordomustól átutalt levél kíséretében juttattak kezeihez. Dr. Lapponi kijelenti, hogy szomorú feladatának tartja a polgármesterrel közölni, hogy a pápa adynamicus tüdőgyulladásban és haemorrhagikus mellhártyalobban hunyt el délután 4 órakor.

Vanutelli, Di Pietro és Machi biborosok átvették az egyházi ügyek intézését. Holnap reggel összegyűlnek az összes biborosok akik a kurián vannak a vatikáni Sala del Consistoróban és megtartják a konklavere vonatkozó I. előkészítő ülésüket. Holnap tesz le hűségküjjüket a konklave alaptörvényeire, megbeszélnek néhány a konklavével összefüggő kérdést, majd pedig a diplomáciai kar egy részének részvétkifejezését fogadják.

Vaszary Kolos biboros hercegprimás külön intézkedett a pápa halála fölött tartandó gyászszertartások dolgában, A rendelet még ma megy szét az ország összes egyházaihoz és a szerzetekhez. Valamenyi főpap, aki már elutazott, visszatér székhelyére.

H I R E K.

Szabadka, július 21.

— **A pápa halálhíre Szabadkán.** Mindenkinél mély benyomást keltett a szentanya halálának híre. Eleinte hinni sem akartak a híreknek. Nem harangoznak, a templomon a plébánián nincs gyászlógó. ezt hangoztatták mindenfelé. Nem halt meg a pápa. De a reménykedés hasztalan volt. Az bizonyos, hogy a plébániára még ma hír nem érkezett. Ez azonban rendesen így szokott lenni. A halálhíre nem huzzák meg a harangokat, hanem megvárják az érsek pásztorlevelét, mely a gyászról és gyászszertartásról részletesen intézkedik. Ez, természetesen ma még nem érkezhett meg.

— **Illés napja.** A néphit, mely rendesen hosszú tapasztalatokból épül ki, úgy mondja, hogy Illés napja nem mulik el jégeső nélkül, amely azután a levegőt meghűsíti. Tegnap, 20-án volt Illés. Óriási 40 fokos melegben kinlodtunk és végeztük napiteendőinket. Még este is tikkasztó volt a hőség, Ugy gondoltuk, hogy ez egyszer Illés cserbenhagyja a néphitét. De csalodtunk. Az éjszaka hatalmas jégeső eshetett valahol, mely a fullasztó hőség után hidegre süllyesztette a hőmérsékletet. Ma már felöltöben is jártak emberek, délután pedig hideg eső esett a városban és környékén. Ha az esőnek nem is, de a hőmérsék süllyedésének leginkább, mezei munkásaink örülhetnek, akiknek a tegnapi hőségben nagyon terhes munkájuk lehetett.

— **Jóváhagyott alapító okmányok.** A miniszteriumtól most érkezett le a hatóság-hoz jóváhagyva két alapító oklevél: az egyik néhai Tröncsényi Illésé, aki a gymnaziumi tanulók számára tett alapítványt, a másik néhai Váli Antal és nejeé, akik ugyancsak iskolai czélokra tettek alapítványokat.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter *Gillányi Arthur* szabadkai és *Morava Károly* dr. borosjenői kir. járásbírói aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— **Eljegyzés.** Palatinus József hírlap író, a »Bácskai Hírlap« főmunkatársa jegyet váltott Rác Ilonka kisasszonnyal, Böröcz János szegedi építő vállalkozó nevelt leányával

— **Rákóczy ünnepének** országsszerte ünneppel áldoznak. Zentán is készülőkben van oly ünnepély, mely a szabadsághős halálának 200 éves évfordulóján a hazafias érzelmek fokozása czéljából fog rendeztetni. Az ünnepélyt a felsőbb tanulmányokat végző zentai ifjuság augusztus hó 23-án szándékozik rendezni.

— **Megerősítés.** A kulai kir. járásbírósnál ideiglenes minőségben alkalmazott dr. *Krämer Vilmos* aljegyzőt az igazságügyminiszter végleg megerősítette.

— **Esküvő.** Nikolits Borivoj, Nikolits Milos földbirtokos fia vasárnap tartotta esküvőjét Zimonyban Petrevics Sára kisasszonnyal.

— **Az ország nagybirtokosai.** Magyarországon a legnagyobb földbirtokos a magyar állam, melynek 2.816,418 kath. hold földje van. A magánbirtokosok sorrendje ez: herceg Esterházy Miklós 421,053 gr. Schönborn Ervin 216,021, Frigyes főherceg 157,731 gr. Festetics Tasziló 134,541 holddal. A holtkéz birtokai közül legnagyobb a nagyváradi r. kat. püspöké: 189,933 hold. A hercegprimási uradalom 91,800, az egri káptalan 91,702 hold, míg a kalocsai érseki uradalom csak 23,143 hold. A zsidók közül legtöbb van báró Schossberger Zsigmondnak, 25.117 hold, utána Popper Ármán következik 25,000 hold földdel. A város birtokai közül legnagyobb Szabadka városé, 166,070, Debreczené 99,618, Szegedé 72,427 hold.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Czvetkovits Péter* zombori ügyvédet elhalálása következtében az ügyvédek lajstromából törölte s hogy irodája részére gondnokká dr. *Strasser Lajos* zombori ügyvédet rendelte ki. Közhírré teszi továbbá, hogy dr. *Mártonffy Dezső* német-palánkai ügyvédet lemondása következtében az ügyvédek lajstromából törölte. Az utóbbnevezett ügyvéd az irodájához tartozó ügyiratokat dr. *Vermes Jenő* német palánkai ügyvéd őrizetére bízta. Végül közhírré teszi, hogy dr. *Szimics Dusan* titeli ügyvéd a kamara fegyelmi bíróságának 751/fegy. 1903. szám alatt hozott s a kir. Curia 331/kfegy. 1903. számú ítéletével kelybenhagyott ítélete alapján az ügyvédség gyakorlásától három óra felfüggesztetett. A felfüggesztés az 1903. évi augusztus hó 1-én veszi kezdetét és 1903. évi október hó 31-én ér véget.

— **Baleset a vasutnál.** A budapest-zimonyi vonal hegyes-feketehegyi állomásán súlyos baleset érte Fülöp János kis-hegyesi lakos vasuti munkást. A mint ugyanis ma reggel a Szabadka felé induló személyvonatba akart szállani és ballábával a kocsi hácsójára lépett, lába megcsuszott és jobb lábát nem bírta elég gyorsan felemelni, úgy hogy a már indulásban lévő kocsi kerekei keresztül mentek a lennmaradt lábon és három

ujját teljesen elszakították a lábfejtől. A súlyosan sebesült munkást a vonat behozta a állomásra, a hova a mentőket sürgönyileg ki-rendelték, kik a megcsontított lábat újabb kötéssel ellátva, a szerencsőtlen munkást a helybeli közkórház sebészeti osztályába szállították.

— **Az erdőterületek Bácskában.** Bács-Bodrog vármegyében 53231 khold erdő van. Szabadka erdőterülete 13613, Ujvidéké 1150 és Bajáké 260 khold. A múlt évben erdősitetett: Bács-Bodrog vármegyében 634 khold, Szabadkán 310, Ujvidéken 14 khold. Erdősíteni kellett volna az egész megyében 1738 kholdat, ezzel szemben azonban csak 1209 khold terület erdősitetett. Ez az eredmény azonban, tekintve a múlt évi nagy szárazságokat és az erdősitéseket rendkívülien gátló korai őszi fagyokat, igen jó eredménynek mondható.

— **Utozal botrány Ujvidéken.** Ujvidéken csinos kis utcái botrány játszódott le egy szerkesztő és egy álszerkesztő között egy hírlapi cikkből kifolyólag. A főszerepet a vasbot vitte, de a támadó pórul járt, mert krákélerkedésének véres vereség lett a jutalma. Az eset nagy feltűnést keltett a városban. Lovagias folytatása alig lesz.

— **Notorius zsebtolvaj a pályaudvaron.** Tegnap délután a személpályaudvaron Horváczky Mihály rendőrparancsnok egy notorius zsebtolvajt tartóztatott le Szabó Sándor beregi születésű állítólagos molnár segéd személyében, a ki éppen Mák Sándorné félegyházi asszonynak 13—14 koronát tartalmazó pénztárcáját akarta ellopni. A rendőrség utánjárására kitudódott, hogy az elfogott zsebtolvaj Nagy-Kanizsán, Szombathelyen nagyobb lopásokat követett el, többek közt egy 190 korona értékű arany órát lánczczal lopott, a mely lopásokért Jászberényben 6 hónapi börtönbüntetést töltött ki. A jeles firma egy év óta foglalkozik zsebeléssel és új pályáján már eddig is jelentős sikereket aratott. Nálunk most egy időre ismét szüneteltetni fogják.

— **Ellopott gyapjus zsákok.** Richter Dezső harisnyagyáros csak ma tett panaszt a rendőrségnél, hogy néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek 4 zsák gyapjut loptak el raktárából. Az ellopott gyapju értékét 160 koronára becsüli.

— **Anyakönyvi hírek. Meghaltak:** Antunovics Amália Klári 21 hó, Kovassevics Mihály 71 év. Lagler György kisb. 49 év, Magarásevics Velykó joghallgató 28 év, Péntek Etel 15 hó, Vizi János 6 hó, Bagics Éva 1 órás, Molnár Béla 3 hó. Szül. 9, 5 fiu, 4 leány. Eljegyzés. Balázs János, Füleki Rozáliát.

A szocialista aratók.

— Saját tudósítónktól. —

Ó-Becse, július 20.

Megbízásuk folytán szívesen ismertetem, annyira, amennyire röviden ismertetni lehet, a mi szocialistáinkat.

A mi szocialista aratóink nem igazi szocialisták. Felfogásuk intelligenciájukhoz mért és ennek megfelelően értelmezik azokat az eszméket, melyeket a szocialismusként kellene megvalósítani. A mi szocialistáink inkább földosztók, jobban illenek rájuk ez a kifejezés: arató szocialisták.

A veszedelem az, hogy ilyen irányban szaporodnak, mondhatom gombamódra a hiveik. Nekik erőszak kell, nekik az ige semmi. Nekik kenyér kell, nem azért mert nincs,

hanem, hogy másnak ne legyen. És eddig azért jutottunk, mert azok a szocialista tanítók, akik ide kirándulnak épenséggel nem felvilágosítanak, hanem izgatnak. Így jobban telik nekik is a szocializmus czéljaira összegyűjtött pénzből az alatt a czim alatt, hogy hát ők sem élhetnek ám szóból, s akik azt akarják, hogy a szocialista vezérek megmentésükért, azok fizessék is meg a mentési munkálatokat. Az ujjaikon megszámlálhatjuk azokat a szocialistákat, akik elvből küzdenek, s akiknek a tanait azok követik már is, akik ellen a másik fajta vezérek izgatnak.

Szóval sok nálunk a szocialista, igazabban communista, ellenőrizni működésüket ugyszólván teljesen lehetetlen. Éjjel gyűlőseznek, minden éjjel más és más helyen. Összejöveteleiket a titok leple alatt képesek megtartani. Rendőrségünk képtelen kifürkészni összejöveteleik helyét. Még csendőrségünk is majdnem tehetetlen velük szemben.

Sok furcsa dolgot mesélnek ezekről az éjszakai összejövetelekről, melyeket ismételni a nyilvánosság előtt nem is lehet.

Most, hogy a katonaság és a csendőrség oly nagy számban ügyel rájuk, csendesek. De azért folyton szem előtt kell őket tartani. Hiszen már is azzal vigasztalják egymást hogy hiszen majd elvonul a katonaság és a csendőrség.

Épen ezért nagyon kívánatosnak tartjuk, hogy az egyelőre meg ne történjék. Meg vagyok győződve arról, hogy nálunk a szocialisták ellen kivételes törvényekre szükség nincs, de a mi komministáink ellen hozandó kivételes törvény nem ártana.

Röviden jellemeztem a mi szocialistáinkat, jobban mondva communistáinkat, de hűségesen.

P.

Szélhámos effendi.

A nemzetközi szélhámosoknak egy igen érdekes példánya került most a szabadkai rendőrség fogságába, a kinek elfogatásával rendőrségünk minden valószínűség szerint olyan fogást tett, a melyhez hasonlóra még a legnagyobb városok rendőrségei is csak ritkán tehetnek szert.

Az elegans kinézésű fenhéjazó modoru körülbelül 40 éves ember Mohamed fanatikus hibeinek táborába tartozik és Ibrahim Iftali effendinek mutatja be magát a vele lévő Pauli Rozina Katarina stuttgarti 45 éves asszonyt pedig feleségeként viszi magával és ennek társaságában a hiszékeny emberek kihasználásával a legkörmönfontabb csalásokat követi el.

Ibrahim effendi vagy másként Brohus Simon albániai lókereskedőnek jegyeztette be magát a Nemzeti szálloda bejelentő-ívén és a mint szállásán elhelyezkedett, a szállodai alkalmazottaknak meghagyta, hogy néhány ismertebb lókereskedőt küldjenek fel hozzá mert hamarosan össze akar vásárolni mintegy 14—20 luxus lovat, a melyek közül egy párnak legalább 1000 korona értéket kell képviselnie.

Városunkban természetesen annyi a lókereskedő, hogy a jó üzlet hallatára csakhamar többen felkeresték az állítólagos külföldi lókereskedőt, a ki többeknek imponált is előkelő színezetű megjelenésével, vastag — persze hamis — aranylánczával és lépre mentek neki azzal, hogy kisebb-nagyobb összegeket hiteleztek neki, míg az állítása szerint nála levő nagy összeg török lírát beválthatja.

A kereskedőkön kívül a szállodai főpinczért is becsapta.

Ma délelőtt az ügyeletes rendőrkapitány figyelmessé lett téve az effendire. a kit a bejelentő lap alapján be is hivatott és csakhamar meggyőződött róla, hogy egy veszedelmes szélhámossal van dolga, a ki már Magyarországon kívül Ausztriában, továbbá Német- és Franciaországban is megfordult. Legutóbb Szegeden követett el hasonló csalásokat, de onnan sikerült eillannia.

A rendőrkapitány rögtön távirati megkereséseket intézett a szegedi és budapesti rendőrségekhez, a válasz megérkezéig pedig Ibrahim ur és állítólagos életpárjának előzetes letartóztatását rendelte el.

SZINHÁZ.

Szintársulatunk névsora.

Pesti Iház Lajos igazgatónk ma terjesztette be a színügyi bizottság elé társulatának névsorát, melyet itt közlünk:

Aldor Juliska, opera, operette, első koloratur és népszinmű énekesnő; Gerlaki Hermin, operette és népszinmű énekesnő, szoubrette, primadonna, Némethné Ilon, operette és népszinmű énekesnő, Bónis Margit operette és népszinmű énekesnő, Olasz Klári fiatal hősnő és tragika, P. Tárnoki Gizi drámai szende és tragika, Szabados Gizi vígjátéki szende, naiva; segédszínésznők, kar- és tánczosnők: Kovács Ilonka, Fenyő Józsa, Bródi Irén, Kapossi Irén, Farkas Katicza, Zoltán Jánosné sugónő.

Falussy István opera, operette és népszinmű bariton énekes, rendező, Németh János komikus, operette buffó, rendező, Ujváry Miklós burleszk komikus és operette buffó, Berényi Gábor segéd komikus, társalgási, Kovács Andor segéd apa, énekes. Segédszínészek, kardalososok és tánczosok: Farkas Mihály, Horváth Gyula, Koncz Mihály, Paksi Sándor, Sz. Nagy Kálmán, Egri Jenő, Fabriczky Zsigmond, Rózsa Jenő, Németh Ignác karnagy, Zoltán Alajos

A komikus, kedélyes apa, buffó; szerelmi és társalgási drámai anya és idős tragika; segédénekesnő és társalgási, segéd drámai színésznő és társalgási szerepekre még senkit sem szerződött az igazgató, s kéri a színügyi bizottságot engedjen neki időt augusztus 20-ig, nehogy elsietett szerződéssel Szabadkának meg nem felelő társulattal jöjjön hozzánk. Ugy hisszük, hogy az igazgató ezen méltányos kérelmét teljesíteni is fogja a színügyi bizottság.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 22-dikére hűvösebb idő várható, elvélve csapadékkal és zivatarokkal.

— **Bauernvereinn.** Megírtuk, miképen nyilatkozott Rác György földbirtokos, megyénk közigazdasági előadója, hivatalos jelentésében a Sudungarischer Bauernvereinnről. Rác György nek ezen nyilatkozatára Blaskovics a nevezett Vereinnnek h. elnöke és országgyűlési képviselő és Schipper Gyula az egylet titkára a következő nyilatkozatot teszik közzé a Magyarországon, a mely lapban Rác György hivatalos jelentése szintén megjelent.

Rác Gyula kulai nagybirtokos, bácsme gyei közigazdasági előadó a Magyarország július 9-iki számában honfiai lelkesedéstől sarkalt bátor hangon a következőképpen nyilatkozott:

figyelmét arra az anomáliára, hogy a temesvári Sudungarischer Bauern vereinné át-lólvén saját ügykörének határvonalát, német szellemével és még nem egészen kiforrt gazdasági irányával, működésének színterét természetellenesen a Bácskára is, nevezetesen a megyének németlakta vidékeire is kiterjeszti és így megbontja azt a társadalmi egységet, mely eddig a magyarok és németek közt fennállott a mely minden gazdasági küzdelemnek leghatásosabb előforrása Ezeket mondja mirólunk Rác ur. Miután a fent idézett sorok az ország színe előtt, egy tekintélyes napilapban jelentek meg, kötelességünknek tartjuk, nem ugyan a mondottakra, (tehát a személyekre nem reflektálva), de a napvilágot látott sorokra röviden s tárgyilagosan nyilatkozni. Egyesületünk czime egyáltalán nem Bauernvereinn, hanem »Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete«. Kikérjük magunknak épp egy a tendenciózus német czimzést, mint a német szellemmel való nevetséges és rosszakaratu gyanusítást. Ugyan mutassa meg Rác ur, hogy mennyit tett már a magyarságért Mi magyar szellemünk igazolására nemcsak szavakra vagyunk utalva, hanem hivatkozhatunk egy tizenkét éves eredményes, hazafias tevékenységre, hivatkozhatunk magyarosítási akciónkra, szegedi fiunevelő intézetünkkel stb. Ami azt illeti, hogy kinék van kiforrott gazdasági irányja, legjobban látható abból, hogy a bácskai gazdák folyton nagyobbodó számmal sorakoznak egyesületünk zászlaja alá. Nem mi keressük a terjeszkedést, hanem ők hívják bennünket, ez a tényállás.

Schipper Gyula,
h. titkár.

Blaskovics
h. elnök, orsz. képviselő.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Mérsékelt kínálat és jobb vételkedv mellett eladatott 22.000 mm. buza 5 10 fillérig magasabb árakon.

A többi terményekben tengeri olcsóbb és rozs változatlan.

A határidő-üzlet gyengén indult, később azonban az irány megszilárdult és a buza és rozs néhány fillérral javult, míg tengeri az esőre lanyhult és gyengén zárult,

	Kezdeti	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	713	717—718
Buza ápr. 1904	738	741—743
Rozs		
Rozs okt.-re	614	617—618
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	528	529—530
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	634	635—636
Tengeri aug.-ra	630	631—630
Tengeri májusra	503	502—503
Repce aug.-ra	11.35	11.35—11.45
Repce		

Felelős szerkesztő: j

DUGOVICH IMRE.

878/1903. mérn. szám.

Hirdelmény.

A városi tanács 12892/1903 sz. meghagyása folytán alulirt hivatal ezennel közhírré teszi, hogy az új vágóhidon építeni szándékolta bélszáritó kamra helyiségeinek bérbeadása iránt f. évi július hó 26-dán vasárnap d. e. 9 órakor a mérnöki hivatal helyiségeiben nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Közelebbi felvilágosítások a hivatalos órákban a mérnöki hivatalban nyerhetők. Szabadkán 1903. július hó 21.

Mérnöki hivatal.

Hirdetmény.

Alulirtott zárgondnok közhírré teszi, hogy a néh. Mukics Károly főle és a szabadkai 18186 belterületen 37325/2 és 37335/2—6 hrsz alatt felvett nagyfényi 23 hold 1286 □-öl szántó az 1903—1904-ig terjedő gazdasági évre f. évi július hó 26. napján d. e. 9 órakor dr. Lipzscencsics Lázár ügyvéd-irodájában bírósági végrehajtó közbenjöttével megtartandó árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Szabadkán, 1903. július hó 21.

Mukics Jakab.
zárgondnok.

Kladek Kázmér

diszszoba festő és mázoló Szabadkán

Bercsényi-utca, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, a legkényesebb izlésű szobák, vendéglők és termek festését — enyv, olaj, vagy tempera kivitelben

jutányos árak mellett.

Olvasd!

ENGL ADOLF

varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos esengőtyű) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a „Pest szálloda“-nak és dohány nagytözsdeinek átellenében.

elsőrendű varrógépeket — részletfizetésre is, és a cóninens legjobb kerékpárját, a „Styriat“, a melynek főképviseleje, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére.

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét műhímzőgépeire, a melyekkel bármilyen komplikált mintájú hímzést művésziességen lehet előállítani.

Minták és gépek bármikor megtekinthetők és szaktanács INGYEN.

Bevezet házi sürgönyöket (villamos esengőket és elfogad mindennemű e szakba vágó valamint bármilyen gépjavítást, lelkiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.